

Dosarul nr. 2ra-105/2022
2-20126660-01-2ra-10012022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (S. Suvac)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (M. Anton, A. Panov, I. Secieru)

ÎNCHEIERE

20 aprilie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Nina Vascan
Nicolae Craiu
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Carolina Mocanu,
reprezentată de avocatul Serghei Mocanu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Carolina
Mocanu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Inspectoratului
Național de Securitate Publică a Republicii Moldova privind repararea
prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 11 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 20 septembrie 2019, Carolina Mocanu a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Inspectoratului
Național de Patrulare a Republicii Moldova cu privire la încasarea din contul
Inspectoratului Național de Securitate Publică a Republicii Moldova și bugetului
de stat a prejudiciului material în mărime de 1000 de lei și a prejudiciului moral în
mărime de 9000 de lei.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la 09 mai 2018, agentul
constatator din cadrul Inspectoratului Național de Patrulare, în lipsa vreunui temei
prevăzut de Codul contravențional, în mod ilegal, a întocmit în privința sa
procesul-verbal cu privire la contravenție nr. 04338377 pe faptul comiterii
contravenției prevăzute de art. 240 alin. (1) din Codul contravențional și prin
decizia agentului constatator ia fost aplicată sancțiune principală, amendă în
mărime de 15 u.c. și sancțiune complementară de 02 puncte de penalizare.

A susținut că, la 09 mai 2018 nu a comis contravenția indicată în procesul-
verbal enunțat, iar faptele indicate de agentul constatator în procesul-verbal nu
corespund realității.

A afirmat că, ilegalitatea acțiunilor agentului constatator privind întocmirea

procesului-verbal cu privire la contravenție din 09 mai 2018 se confirmă prin hotărârea din 13 noiembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, prin care s-a admis contestația depusă de avocatul Serghei Mocanu în interesele Carolinei Mocanu, s-a declarat nul procesul-verbal cu privire la contravenție din 09 mai 2018 încheiat în privința Carolinei Mocanu, în baza art. 240 alin. (1) Cod contravențional și decizia de sancționare contravențională sub formă de amendă în mărime de 15 u.c. cu aplicarea a 3 puncte de penalizare, cu încetarea procesului contravențional.

A relevat că, agentul constatator intenționat, depășind limitele atribuțiilor acordate prin lege, a introdus în actele publice date false, prin ce i-a cauzat un prejudiciu material și moral considerabil.

A notat reclamanta că, prin admiterea de către instanțele de judecată a contestației depuse și anularea procesului-verbal cu privire la contravenție întocmit de către agentul constatator în privința sa, se demonstrează că la momentul aplicării sancțiunii contravenționale, agentul statului nu a întreprins toate acțiunile în vederea elucidării tuturor circumstanțelor cauzei, inclusiv a celor ce indicau asupra nevinovăției persoanei în comiterea faptelor incriminate.

Reclamanta a menționat că, deoarece a fost atrasă ilegal la răspundere contravențională, a fost nevoită să-și angajeze un avocat pentru serviciile căruia a achitat suma de 1000 de lei.

În cadrul ședinței de judecată a primei instanțe din 25 iunie 2020 reprezentantul Carolinei Mocanu, avocatul Serghei Mocanu a înaintat un demers, prin care a solicitat emiterea unei încheieri protocolare cu privire la admiterea succesiunii în drepturi și înlocuirea părții în proces, Inspectoratul Național de Patrulare cu succesorul său în drepturi, Inspectoratul Național de Securitate Publică.

Prin încheierea protocolară din 25 iunie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost admis demersul înaintat de către reprezentantul Carolinei Mocanu, avocatul Serghei Mocanu și s-a atribuit calitatea de pârât Inspectoratului Național de Securitate Publică.

Prin hotărârea din 08 iulie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de către Carolina Mocanu a fost respinsă ca neîntemeiată.

Pentru a decide astfel, instanța de fond a reținut că, repararea din contul bugetului de stat a prejudiciului într-o cauză contravențională survine doar ca urmare a supunerii persoanei la arest contravențional ilegal, în cazul reținerii contravenționale ilegale sau a aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată.

La caz, după cum s-a constatat, reclamanta, Mocanu Carolina, nu a fost supusă arestului contravențional, reținerii contravenționale, precum și nici nu i-a fost aplicată de către instanța de judecată vreo amendă contravențională.

În consecință, pretențiile formulate de către reclamanta, Mocanu Carolina, privind repararea prejudiciului moral din contul bugetului de stat al Republicii Moldova sunt neîntemeiate.

A stabilit că, contravenția a fost constatată de către agentul constatator al Inspectoratului Național de Patrulare al Inspectoratului General al Poliției.

Acest drept i-a fost atribuit agentului constatator prin alin. (2) al art. 400 din

Codul contravențional (redacția în vigoare la momentul întocmirii procesului-verbal din 09.05.2018), potrivit căruia era în drept să examineze cauze contravenționale și să aplice sancțiuni în limitele competenței: a) agentul constatator din rândul angajaților Inspectoratului național de patrulare și ai Inspectoratului național de investigații din cadrul Inspectoratului General al Poliției, precum și din rândul altor subdiviziuni subordonate Ministerului Afacerilor Interne care exercită atribuțiile poliției.

În opinia instanței, întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție constituie o modalitate legală de desfășurare a procesului contravențional, iar însuși pornirea procesului contravențional, recunoașterea persoanei în calitate de contravenient, sunt măsuri procesuale ce țin de procesul contravențional, care nu încalcă drepturile persoanei și nicidecum nu cauzează aducerea vreunui prejudiciu, în lipsa unor probe concludente și pertinente din partea persoanei în privința căreia a fost întocmit procesul-verbal de contravenție.

Totodată, prin prisma art. 384 alin. (2) lit. u) și alin. (31) din Codul contravențional, persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional, în speță, reclamanta Carolina Mocanu, are dreptul să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile pretins ilicite ale autorității competente să constate contravenția, doar în cazul existenței unei hotărâri judecătorești definitive de constatare a caracterului ilicit al acțiunilor agentului constatator.

În lipsa unei asemenea hotărâri, pretențiile reclamantei în privința încasării prejudiciului moral de la Inspectoratul Național de Securitate Publică al Republicii Moldova (succesor de drepturi al Inspectoratului Național de Patrulare), sunt neîntemeiate.

Deși în conținutul cererii de chemare în judecată, reclamanta și-a justificat acțiunea făcând referire la art. 2 din Legea nr. 1545 din 25.02.1998, temeiul invocat nu poate fi reținut pentru admiterea acțiunii în situația în care lipsește dovada încălcării intenționate a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii contravenționale.

În cele din urmă, pretențiile reclamantei formulate împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică al Republicii Moldova (succesor de drepturi al Inspectoratului Național de Patrulare), nu pot fi admise și pe motiv că Inspectoratul Național de Patrulare, absorbită de Inspectoratul Național de Securitate Publică al Republicii Moldova, fiind o subdiviziune a Inspectoratului General al Poliției, nu poate fi desinestător subiect în raportul obligațional de răspundere delictuală civilă, această obligație fiind atribuită prin lege unității centrale de administrare și control a poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova.

Or, art. 12 alin. (1) din Legea nr. 320 din 27.12.2012 cu privire la activitatea poliției și statutul polițistului, prevede că Inspectoratul General al Poliției este unitatea centrală de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova.

Prin decizia din 24 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de către Carolina Mocanu, a fost casată hotărârea primei instanțe în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral și a fost

emisă în această parte o hotărâre nouă prin care pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral a fost admisă parțial și a fost încasată din contul Inspectoratului Național de Securitate Publică în beneficiul Carolinei Mocanu suma de 1000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral.

În rest hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Prin decizia din 09 iunie 2021 a Curții Supreme de Justiție, s-au admis recursurile declarate de către Carolina Mocanu, reprezentată de către avocatul Serghei Mocanu și Inspectoratul Național de Securitate Publică.

S-a casat integral decizia din 24 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Carolina Mocanu împotriva Ministerului Justiției și Inspectoratului Național de Securitate Publică cu privire la repararea prejudiciului material și moral, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 11 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de avocatul Serghei Mocanu în interesele Carolinei Mocanu și s-a menținut hotărârea din 08 iulie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de anchetă sunt necesare condiții speciale și anume, că fapta ilicită, în calitate de condiție generală a răspunderii delictuale, va avea particularități în materia respectivă.

Prin urmare, nu orice acțiune ilicită a organelor de anchetă și judecată atrage răspunderea statului.

O altă condiție necesară pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare este actul de reabilitare, care și atestă admiterea erorii judiciare și prejudicierea neîntemeiată a persoanei.

Instanța de apel a menționat că, apariția dreptului la repararea prejudiciului în cazul atragerii la răspundere contravențională, este condiționat de tipul sancțiunii.

La caz, pretențiile apelantului nu întrunesc condițiilor legale de apariție a dreptului la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Colegiul civil a reținut ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe cu privire la netemeinicia cererii de chemare în judecată înaintată de Carolina Mocanu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Inspectoratului Național de Securitate Publică a Republicii Moldova (succesor de drept al Inspectoratului Național de Patrulare) privind recuperarea prejudiciului material și moral cauzat urmare a întocmirii ilegale a procesului-verbal de comitere a contravenției administrative.

Astfel, argumentele invocate de apelantă, în susținerea poziției sale, nu pot fi reținute de către instanța de apel, deoarece se combat cu cele invocate supra și se axează asupra circumstanțelor care au fost constatate și elucidate pe deplin de instanța de fond, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

La 17 ianuarie 2022, Carolina Mocanu, reprezentată de avocatul Serghei Mocanu, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel și a solicitat casarea hotărârilor judecătorești cu emiterea unei hotărâri noi prin care acțiunea să fie

admisă integral.

În motivarea recursului a invocat că, instanțele la judecarea cauzei au interpretat și aplicat greșit normele de drept material și nu s-au expus motivat la toate circumstanțele de fapt și drept ale litigiului, fapte care se încadrează în prevederile art. 432 alin. (1), (2), lit. a), b), c) din Codul de procedură civilă.

A susținut că instanțele de judecată nu au pătruns în esența cauzei, nu au elucidat și nu au constatat pe deplin circumstanțele importante pentru justa soluționare a cauzei, a plasat selectiv constatările din raportul întocmit de pârâți, s-au lăsat duse în eroare, au determinat incorect sarcina probațiunii, au soluționat chestiunile de fapt în mod unilateral favorizând poziția intimaților, au aplicat în mod eronat legea și au emis o soluție care contravine practicii judiciare.

Instanțele au interpretat eronat legea și au inversat nejustificat sarcina probațiunii, eroare judiciară care nu poate fi corectată decât prin casarea hotărârii contestate. Or, în circumstanțele expuse supra, recurenta nu a avut parte în instanța de fond de un proces echitabil în sensul art. 6 din CEDO.

A invocat că, instanțele eronat au stabilit că nu există probatoriu în sensul admiterii integrale a cerințelor din acțiune și eronat au motivat respingerea acțiunii, stabilind că circumstanțele de fapt și drept invocate de recurentă în acțiune nu cad sub incidența temeiurilor și cazurilor de apariție a dreptului la repararea prejudiciului în condițiile Legii nr.1545 din 25.02.1998.

Or, admiterea de către instanțele de judecată a contestației și anularea procesului-verbal contravențional întocmit de către agentul constator, demonstrează că, la momentul aplicării sancțiunii contravenționale, agentul statului, nu a întreprins toate acțiunile în vederea elucidării tuturor circumstanțelor cauzei contravenționale, inclusiv a celor care indicau asupra nevinovăției sale în comiterea faptelor incriminate.

Prin urmare, atragerea la răspundere contravențională, condamnarea publică și sancționarea în numele legii prin procesul-verbal și decizia agentului constator, a constituit o eroare, care a afectat dreptul la prezumția de nevinovăție.

Prin urmare, reieșind din faptul că pretențiile privind încasarea prejudiciului material și moral au la bază premiza că în privința sa a fost admisă încălcarea dreptului la prezumția de nevinovăție, deoarece dreptul la prezumția de nevinovăție este consacrat de art. 6 § 2 din Convenție, iar statele contractante nu se pot eschiva de la aplicabilitatea rigorilor impuse de art. 6 și 7 CEDO, prin atribuirea calificativului de contravențional în detrimentul calificativului de penal, în situația în care criteriile de apreciere enunțate în jurisprudența CtEDO în cauza Anghel vs Romania denotă că faptele incriminate de Codul contravențional, la fel, cad sub incidența materiei penale, potrivit sensului autonom atribuit acestei noțiuni de Curte.

Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare.

Prin urmare, caracterul contravențional al răspunderii care ia fost angajată, nu poate servi ca temei de respingere a pretențiilor referitoare la încasarea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale agentului statului, inclusiv prin lezarea prezumției de nevinovăție a acestuia.

La fel, pe motivul atragerii ilegale la răspundere contravențională recurenta a fost nevoită să-și angajeze un avocat, iar pentru serviciile prestate de avocat pentru a întocmi contestația a achitat conform contractului de asistență juridică nr. xxxx din 23 aprilie 2015 și bonului de plată seria xxxx din 29 iunie 2018 sumă de 1000 de lei.

La 26 ianuarie 2022 și respectiv 15 februarie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia cererii de recurs depusă de către Carolina Mocanu, reprezentată de avocatul Serghei Mocanu, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 186, 189).

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 11 noiembrie 2021.

La data de 15 decembrie 2021, prin intermediul poștei electronice, a fost expediată în adresa participanților la proces decizia motivată (f.d. 172).

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Recursul a fost declarat la 17 ianuarie 2022, respectiv se consideră depus în termenul prevăzut de art. 434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material

și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de către Carolina Mocanu, reprezentată de avocatul Serghei Mocanu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Carolina Mocanu,
reprezentată de avocatul Serghei Mocanu.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Nina Vascan

judecători

Nicolae Craiu

Victor Burduh